

Slavonski divan – ljubav i smisao života

Martin JAKŠIĆ:
Slavonice
dijalektološke i frazeološke;
Jesenski i Turk,
Zagreb, 2016.

Suvremeno je doba donijelo brzinu koju život jedva prati, a obilje informacija kojima smo zatrpani dovodi u pitanje razumijevanje i poznavanje onoga u što bismo po naravi stvari morali biti sigurni. Zatrpani kišom različitih informacija nemamo vremena izgraditi stav, odrediti se prema kojemu fenomenu ili makar razmisliti o onom što smo čuli ili vidjeli. Na malo čemu se zaustavljamo, malo čemu se odlučimo potpuno predati. Zbog toga i odskače autorska pojava Martina Jakšića, koji će za sebe reći da je zagrebački Slavonac, izvorni govornik, umirovljeni zdravstveni djelatnik te, ono zbog čega valja pisati o njemu, leksikograf-amater.

Gospodin Jakšić iza sebe ima nekoliko knjiga, a većina ih se bavi očuvanjem govora kojima se govori u Slavoniji, Baranji i Srijemu (Naše riči 1997., Divanimo po slavonski 2003., Raboš 2007., Srčika 2009., Partaje i parbe 2010.). Autor priprema i veliki rječnik slavonskih, baranjskih i srijemskih govora, koji bi također trebalo uskoro objaviti. Radeći na rječniku našao je obilje jezične građe koja vjerno opisuje slavonski život i način razmišljanja. Toj građi nije mjesto u velikom rječniku, ali je izvrstan materijal za knjigu, upravo za Slavonice, dijalektološke i frazeološke.

U toj je knjizi skupljena nikada do sada objavljena zbirka mudrih, poučnih i duhovitih izraza, frazema, poslovice, sraslica, uzrečica i jezičnih sveza koje su pečat vremena u kojem su nastale tako da neke u sebi nose trag slavonsko-baranjsko-srijemske prošlosti, a neke su slika slavonsko-baranjsko-srijemske i donjopodravске sadašnjosti.

Knjiga ima oko 270 stranica. Podatci u njoj zabilježeni svojevrsni su spomenik kulture zbog svojega sadržaja, ali i izraza, jer se autor potrudio pisati što bliže izvornom govoru (ondje gdje je to bilo moguće, ondje gdje je podatak izravno čuo), tako da iz knjige upoznajemo ikavske, ekavske i jekavske slavonske govore, otkrivamo da su jedni štakavski (štap), a drugi šćakavski (šćap), zaključujemo da su jedni staroštokavski, a drugi novoštokavski (jer je knjiga dijelom

akcentuirana).

Slavonice su podijeljene u pet poglavlja. Prvo je poglavlje Uzrečice, mudre izreke, poslovice. U njemu autor donosi mudre misli uobličene u izreke, uzrečice ili poslovice. Jednostavnim se jezičnim izrazom prikazuju složeni međuljudski odnosi, opisuje položaj pojedinca u suvremenom svijetu, donose se naputci kako slobodno i vesela duha živjeti u svijetu koji je promijenjen i vodi se društvenim zakonitostima koje su potpuno drugačije od onih koje su vrijedile do prije pedesetak godina. Nakon što se pročitaju sve misli zapisane u tom poglavlju, čovjek postaje obogaćen za životnu mudrost nastalu na temelju slavonskoga načina gledanja na svijet i život. Praktična korist neće izostati – rješenja za mnoge životne probleme mogu se naći među tim rečenicama.